

Kopi til: avdelingsdirektør Rune Flatby og seksjonssjef Carsten Stig Jensen

Oppfordring til tilgjengeliggjøring og bruk av oppdatert kunnskap i revisjonssaker

Svært mange norske vannkraftverk skal få sine vilkår revidert i tiden som kommer. I tillegg til å sikre at det innføres oppdaterte og tidsriktige miljøkrav i forbindelse med disse revisjonene, ønsker de ti organisasjonene NJFF, WWF, Naturvernforbundet, Natur og Ungdom, Reddwillaksen, Norsk Friluftsliv, SABIMA, Norges Bondelag, Norges Skogeierforbund og Norske Lakseelver å fremheve hvor viktige det er å sikre at disse revisjonssakene baseres på et oppdatert og allment tilgjengeliggjort kunnskapsgrunnlag. Det er helt nødvendig å sikre at forvaltningsmyndighetene baserer sine revisjonsinnstillinger på beste mulige kunnskap, slik at nye vilkår kan reflektere den reelle situasjonen i vassdragene. Dette vil samtidig danne grunnlag for en mest mulig objektiv og effektiv høringsrunde i revisjonsprosessen og bidra til å oppfylle Vanddirektivets krav til aktiv medvirkning fra representanter for allmenne interesser.

Vi ønsker å fremheve ett eksempel på en sak hvor oppdatert miljøkunnskap kunne bidratt til en forenklet revisjonsprosess. I revisjonssaken Tokke-Vinje fremkom det høsten 2017 ny og sentral kunnskap. Det hadde da gått 11 år siden revisjonens oppstart. Saken hadde til da dreid seg om hvorvidt fossekulpen under Helvetsfossen var senket så mye at storørreten mistet muligheten til å vandre videre opp i Tokkeåi. Fisken har marginale muligheter til å forsere fossen slik den er i dag. Senkningen er en tilpasning til en kraftverkskanal som munner ut i kulpen. Statkraft hadde inntil i høst (2017) lagt til grunn at senkningen maksimalt har resultert i at fossen ble 1,7 meter høyere. Lokalkunnskap tilsier en økt høyde opptil 4-5 meter. Lokalt ble dette hevdet skriftlig allerede i 2011, men en hadde ikke annet enn muntlige overbæringar å basere det på. **Tidligere i år ble det imidlertid funnet** billedokumentasjon som klart antydte en større senkning av vannivået enn 1,7 meter. Regulanten så p.g.a. av dette behov for å gå nøyere inn i de gamle arkivene. Der ble det funnet plantegninger for tidligere gjennomført sprengningsarbeid for senkning av fossehølen. Statkraft erkjenner på basis av denne nye dokumentasjonen at vannstanden er senket 3,5-4 meter.

Denne saken kan tjene som et godt eksempel på hvor viktig det er å sikre at all relevant informasjon kommer på plass så tidlig som mulig i revisjonsprosessene. Saken understreker også verdien av å ta inn lokal kunnskap i slike saker, og at slik informasjon tas på alvor også når det mangler dokumentasjon. Det er i alle parter interesse at slike situasjoner unngås, også for regulanten selv.

Organisasjonene ønsker på et generelt grunnlag å understreke viktigheten av at NVE ber regulantene om å legge fram og ta i bruk oppdatert og ny kunnskap ved behandling av revisjonssaker. Dette er en forutsetning for en åpen og konstruktiv prosess mellom regulant og ulike samfunnsinteresser.

Mer spesifikt oppfordrer vi NVE å etterspørre følgende fra regulantene:

1. Gjennomgå selskapets interne rutiner og krav gjeldende ekstern kommunikasjon og dialog med interessenter. Dette for å sikre involvering og aktiv dialog med lokale organisasjoner, kommuner og grunneiere med mål om å innhente lokal kunnskap som kan være sentral for revisjonsprosessene. De fleste regulanter har i dag egne interne krav til åpen kommunikasjon og involvering av interessenter, et punkt som også kan følges opp relatert til revisjonssaker utover normal tilsynsaktivitet.
2. Følge opp innspill og aktuell informasjon fra interessenter på en åpen og troverdig måte med berørte parter tilstede (ivareta aktiv dialog).
3. Understreke regulantens plikt til å fremskaffe relevant kunnskapsgrunnlag i en revisjonsprosess, for å imøtekomme Internkontrollforskriften og kjenne sin påvirkning, og bidra til konstruktive og åpne prosesser basert på et felles kunnskapsgrunnlag.
4. Tilgjengeliggjøre relevante undersøkelser gjennomført i et vassdrag, både selvfinansierte og pålagte undersøkelser til en regulant. Undersøkelser finansiert av regulanten selv kan være utfordrende å få tilgang til i løpet av en revisjonsprosess, særskilt i forkant av en høringsrunde, men de kan være av sentral viktighet for å få gode innspill fra sivilsamfunnet og for en god politisk beslutning av endelig revisjonsinnstilling.
5. Lokal økologisk kunnskap skal vektlegges og utredes bedre i kommende vilkårsrevisjoner, slik at man sikrer god ressursbruk og medvirkning fra både frivillig sektor og grunneiere.
6. Oppfordre til bruk av metodikk utviklet i forskningssentrene CEDREN og HYDROCEN. Samfunnet har investert nær en milliard norske kroner på utvikling av ny kunnskap for bærekraftig utvikling av fremtidens miljøvennlig vannkraftenergi. Det er i alles interesse at denne kunnskapen og metodikken tas i bruk.

Vi håper våre innspill i dette brevet kan bidra til å sikre åpne, konstruktive og kunnskapsbaserte revisjonsprosesser i tiden som kommer. For å følge opp dette, ønsker vi et møte med ledelsen i NVE på nyåret.

Med vennlig hilsen på vegne av organisasjonene

Torfinn Evensen

Generalsekretær, Norske Lakseelver

Organisasjoner som står bak brevet:

NORGES BONDELAG

Naturvernforbundet

Reddvillaksen.no

SABIMA

NORGES
SKOGEIERFORBUND

NORSKE
LAKSEELVER

NORSK
FRILUFTSLIV